

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. **Uredništvo in upravljanje:** Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4—, za pol leta K 2—, za četr leta K 1—. Za vse druge države in Ameriko K 5:60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserate, naročnina, reklamacije pa na upravljanje „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljno frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin, za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzojavi: „Save“, Kranj Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

„Domačinovanje“ pod trobojnico.

Er kann auf einem Grundsatz oder Standpunkt stehen, und nach Bedürfnis seine Überzeugung drehen. C. Spitteler.

Pri izvajanjiju grške tragedije bila je navada, da se je na koncu priklopila satirna igra. Po pretresljivih dogodkih med igro, potrebovalo je poslušalstvo nekaj smešneg, da se je zopet moglo veseliti življenja pod vedno jasnim grškim solncem.

Če nemška nadutost spravi pohlevno in mirno slovensko dušo iz ravnovesja in povzroči njen potret navzgor, bodisi da se šopirijo nemški turnerji po naših goricah, bodisi, da se postavi sredi slovenskega mesta spomenik Anastaziju Zelencu, bodisi, da pljuje nemški mob našim ženskam v obraz, sledi takim pojavom vedno satira v graških in nemških listih, češ, da se iz teh pojavorov da sklepata, da Slovenci nimamo nič avstrijskega patriotizma in da škilimo čez mejo.

Močno vshičenje slovenske duše provzročile so — kakor samoobsebi umevno — tudi velike zmage slovanskega orožja na Balkanu. In tudi tu je sledila takoj satira.

Denuncira se nas ne samo po graških in dunajskih listih, ne samo v „Štajercu“ in „Domačinu“ ampak tudi v „Napredni Misli“, ki naj bo časopis za narodno kulturo.

Dokazi javnih organov naše diplomacije so kakor izhajena steza v gozdu in če se je pisec članka „Na dan z resnico“ podal na to stezo, nam ni povedal nič novega.

Že desetletja trdijo nemški listi, da delajo Čehi proti Avstriji, če se potegujejo za česko državno pravo in tega mnenja je tudi dr. Mihajlo Rostohar. Po tem viru je Srb sam na sebi naš sovražnik in naš avtor gre celo dalje in trdi, da je Srbija naš najnevarnejši rival. Vladni organi pravijo, da je Avstrija pri kraju, če dobe Srbi samostojno luko ob Adriji in se vjemajo tudi tu popolnoma z dr. Rostoharem.

In med tem, ko pisec Čeha še nekoliko pardonira in pravi, da so se poboljšali, ker so odnehalo glede državnega prava, obsodi nas Slovence

popolnoma. Tu si ustvari pisec stališče, katero rabi za svoj namen, ki pa je popolnoma napačno. Trdi namreč, da je slovensko časopisje ustvarilo razpoloženje z načelom: proti Avstriji; da je treba poguma to priznati in da on, dr. Rostohar, ima ta pogum.

To pa ni več šala.

Le dvoje je mogoče. Ali dr. Rostohar ne ravna v dobr veri in slepo sledi nemškim listom, ali pa je o tem sam prepričan, in v tem slučaju kaže zelo malo temeljnosti in bistrosti. V spomenici, ki so jo predložili hrvaški pravaši prestolonasledniku, se nahaja bolesten klic po pomoči. Ako tudi ima uprava na slovenskem ozemlju več Čuvajevih potez, na slovenski zemlji še nismo čuli takega bolestnega klica. Mi smo srkali avstrijski patriotizem z materinim mlekom in ta je del našega bitja vsled naše vzgoje.

Zloben je tisti, ali pa razmer ne pozna, kdor očita pomanjkanje avstrijskega patriotizma naši mladini, ki, navdušena po balkanskih zmaga zmagah kriči: Živila Srbija! Sicer pa ta mladina nič ne odločuje. V nobenem resnem listu, od nobeneva resnega politika pa še nismo čuli klica: proč od Avstrije. Ne samo iz prirojenega in privzogenega patriotizma, ne samo zaradi tega, da je verjetno, da bi po razpadu Avstrije nekaj slovenskega ozemlja pograbiла Italija, ampak posebno tudi zaradi tega, ker smo prepričani, da bi nam Slovencem tudi povečana Srbija nikdar ne mogla nuditi tega, kar bi nam lahko in morala nuditi Avstrija, če bi se dejanskim razmeram primerno preustrojila in modro vladala.

Ako torej pisec trdi, da je slovensko časopisje proti Avstriji, on pa zanjo, igra grdo komedijo in se zaletava v odprte duri.

Patriotizem ni katedrska teorija, ni nekaj, kar visi v zraku. Avstrijski patriot je tisti, ki državi želi to, kar ji koristi. O tem znata biti dva različnega mnenja, ne da bi se enemu izmed njiju smeles očitati protidržavne tendenze.

Častilci dualizma in dr. Rostohar so mnenja, da naša državna korist tiči v tem, da tišimo Srbijo

k tlom in iščemo spornih točk, ki nas oddaljujejo od Rusije.

Vsi Jugoslovani, Čehi in velik del Nemcev pa je mnenja, da bi bil mogočen razvoj Srbije naši državi le v korist, da je opasno in neplodno prepirati se s Srbijo in Črnomorom, metati tema dvema državama polena pod noge, ščipati svet, ki sta si ga osvojili s svojim orožjem in pridobili s krvjo svojih sinov.

Spor o tem, ali naj bomo Slovenci ali Jugoslovani, kaj poprej in kaj intenzivneje, ali oboje sporedno, ni prav nič učenjaški. Oba ta dva pojma sta tako spojena drug z drugim, da slovanstvo tistega, ki hoče med tem pojmom tako razločevati, kakor dr. Rostohar ni več dosti vredno. Kdor je Slovenec po prepričanju, po svojem mišljenju, bo čutil, se veselil in tugoval z vsemi Jugoslovani in obratno. Nikomur pa se ni treba batiti, da bi se s tem zameril Jurčiču in Aškercu.

Prav ista je naša sodba glede Rostoharjevega mnenja o ilirizmu. Iz izvajanj navedenega članka sledi, da je pisec tako zamotan v mišljenje nemškega časopisa, da nazore teh listov prodaja za svoje. In to bi bila pri njegovi obsodbi ilirskega gibanja olajševalna okoliščina; če pa ve, kaj dela, potem je zašel med tiste ljudi, katere so Rimljani zaznamovali s črno barvo.

Ako pisec v pojasnilih svojih člankov pravi, da ni nepogojen nasprotnik Srbov, bo to morda Srbom v veliko tolažbo. Če pravi, da bi bilo v korist balkanskih Slovanov, če bi Srbi iskali prijaznih stikov z Avstrijo, bi bilo želeti, da bi nam vedel, kako naj to store. Ali so morda Srbi imeli Prochasko kot konzula v Hebu? Ali so v Belgradu delali načrte, da bi se poslala kazenska ekspedicija na Dunaj? Ali so Srbi v najbolj kočljivem trenotku vojske vprizorili rumunsko-bolgarski spor?

Enake politične vrednosti je tisto, kar piše člankar o Albancih. Po vladinem in njegovem mnenju zahteva avstrijska korist avtonomno Albanijo, ker le na ta način ostane Jonska obal nevtralna in le na ta način je zavarovana naša vožnja po Jadranskem morju. Mi smo te puhlice že toliko-krat brali po nemških listih, da bi jih v slovenskih revijah prav lahko pogrešali.

„Policilska ura, prosim!“ je zavpil stražnik, v strahu, da bi solist res ne izpolnil svoje grožnje.

„Tako, tako,“ se oglaši natakarica Zinka, na kar je stražnik zadovoljno odšel.

V tem je pa že držal tovariš M. s svojo koščeno roko Zinko krog njenega še bolj koščenega gosjega vrata.

„Veste kaj, prijatelji,“ nam nasvetuje Zinka, „pozneje se vidimo v kuhinji, odprem vam zadaj!“

Zadovoljni s tem nasvetom, smo odšli pri prednjih vratih ven ter jo mahnili takoj k zadnjim. Ni nam bilo treba dolgo čakati. Kmalu je zaropatal ključ in opreznko kot tatovi, smo se splazili v kuhinjo. Zinka, kateri je tovariš M. razkladal svojo razpokano ljubezen, je pričela nositi razne likerje — vse seveda na račun novoporočencev.

Videč, kako dobro deluje ljubezen, namočena v likerju, smo postali v kratkem vsi tako idealni, da smo ji v glasnem tonu pričeli dvoriti. Zinka je postala same ljubezni čisto gluha, kot divji petelin, ko poje! K sreči je sedel tovariš P. pri malo odprtih vratih, kamor so ga posadile bolečine, katere je provzročil fižol... ter nas opozoril na stopanje po stopnicah.

„Joj, joj!“ vsklikne Zinka. Stara mama gre doli, poskrijte se!“

Kakor bi trenil smo skočili raz sedežev ter vsi h kratu smuknili v kavarniško sobo, kjer je bilo

PODLISTEK.

Joško:

Črtica iz življenja „nočnih krokarjev“.

Bilo je krasnega poletnega večera, v času, ko so iz mesta L. hodili ljudje-novoporočenci na ženitovanska potovanja.

Tudi v kavarni se je precej poznalo, da ni bilo mladih dveh zakoncev, ki sta odpotovala da-leč, nekam doli v Bosno, na slično potovanje. Preferansarji so se spogledovali po strani, ker se je abonirani sedež pri njihovi mizi spraznil in so jo morali udariti samo „na tri“. Pri drugi mizi pa smo se dolgočasili — mestnemu policiju dobro znani „nočni krokarji“, kakor nas je nazival.

Iz naše osamelosti nas kmalu prebudi dolg, hripav glas natakarice, ki se je s svojimi dolgimi kraki čisto po žirafski na široko razkoraci pred nami. „Gospod in gospa sta se odpeljala,“ je zbabnelo iz njenih ust, „danes bomo pa lahko pokrakali!“ Pri tem so ji pa letele iz ust sline, da smo hitro pokrili vsak svojo časo z dlanjo.

„Dajmo ga malo potegniti danes na njeno zdravje,“ se oglasi tovariš M.

„Pa ga dajmo,“ smo se vsi ostali trije pri-družili njegovemu predlogu.

„Sit sem,“ se oglesi tovariš P. „danes sem se pošteno nabasal fižola, ki mi ga je skuhal moja Francka, samo zaliti ga je še treba!“

Rečeno — storjeno. V kratkem času je bila miza polna praznih pivskih steklenic.

Zadaj v kotu je sedela mati mlade gospodinje ter se zadovoljno igrala z mladim, lepim psičkom, ki je vsled tega najbrž, ker je bil precej okoren, pri krstu dobil ime „Pozor“. Časih je ta krotka živalica priletela tudi k nam, da bi se malo pozabavala z nami, a skrben glas „Pozor, ta, ta!“ ga je kmalu privabil nazaj k stari gospoj, ki ga je napitala s sladkorjem.

V kratkem času so se nam razvezali jezik, postali smo pravi razuzdaneži. Natakarica Zinka je morala sedeti ves čas pri našem omizju. Zelo rada je to storila, misleč, da bo njena veličastna, dva metra visoka postava vendarle vzbudila ljubezen v enem izmed nas, ki smo bili vsi skoro za polovico manjši od nje. Pa kaj, ko ni nikomur padlo v misel, da bi zasnubil to Venero. Začutila je to in postala je zelo žalostna; vse misli na krokanje so ji naenkrat minule.

Med glasnim petjem, ki je vsled lepe harmonije pognalo skoro vse ljudi iz kavarne, da smo ostali sami, se naenkrat odpro vrata in v sobo stopi stražnik, ki je bil vendar toliko obziren, da je počakal toliko časa, da je začel tovariš P. svoj močan solo: „Ne grem domov...!“

Predvsem je jasno, da je tiste nirvane, ki je dosedaj vladala ob albanski obali, na vsak način konec, naj postane ta obal srbska, grška ali albanska. Nevrtnost je popolnoma ista, če vlada tam albanski knez, ali pa če vlada v Draču srbski in v Valoni grški kralj. Našo plovbo v Jadranskem morju bo ščitila slejkoprej naša vojna mornarica. Ako pa ima ta tako kratko sapo, da more shajati le z Albanci, da pa bi ji jo zaprli Srbji v Draču ali Grki v Valoni, potem nam sploh ni več mogoče pomagati. Ta argumentacija naše vlade ima nekaj tako poniževalnega, da bi že zaradi tega moralu ponehati, tudi če ji je priskočil na pomoč dr. Rostohar, ki celo trdi, da posebno tudi slovenski interesi zahtevajo avtonomno Albanijo in da je on v prijetnem položaju zagovarjati obenem specijalno slovenske in državne interese.

Dr. Rostohar je po svojem članku dosegel en uspeh, opozoril je širše kroge na svojo osebo. S tem naj se zadovolji. V prihodnje naj se izključno posveti profesuri — za politiko enkrat ni.

Skader.

Že od velikonočnih praznikov sem razburja to ime vso javnost. In upravičeno!

Skoro pred petimi meseci je Črna gora od dala prvi strel v balkanski vojni ter potem osvajala korak za korakom turške postojanke, dokler ni dospela pred Skader. Tam so se morale doslej zmagovalcev čete ustaviti, kajti premočne so bile utrdbe. Pet mesecev je Črna gora oblegala Skader in šele ko je srbska vojska izvršila svojo nalogu in prihitela Črnogorcem na pomoč, so oblegovalci jeli napredovati. Težki srbski oblegovalni topovi so pripravili pot glavnemu naskoku, ki se ima izvršiti vsak hip.

Dolghih pet mesecev je bilo torej vsej Evropi, da še celo Avstriji prav, da oblega Črna gora Skader, dolghih pet mesecev nismo niti mislili na to, da se preliva doli na Bojani kri, dolghih pet mesecev je potrebovala naša človekoljubnost, da se je zbudila.

V Avstriji smo sicer vajeni počasnosti, a kadar se kake stvari lotimo, se je primemo energetično, in tako smo storili tudi v tem slučaju. Kar hipoma smo se spomnili, da je v Skadru tudi mnogo civilnih oseb in zahtevali smo, da se jim dovoli svobodni odhod.

In po dolgem parlamentiranju je kralj Nikita res dovolil 50 urni rok za odhod skaderskega civilnega prebivalstva. Odhoda pa ni dovolil branitelj Skadra, Essad paša.

Sedaj pa so se spomnili tudi diplomati evropskih velesil, da je pravzaprav brezpomembno obleganje, ker je določen Skader za glavno mesto nove Albanije. Pet dolghih mesecev ni prišla slovita složnost evropskih velesil do tega spoznanja in šele sedaj, ko je Skader tik pred padcem, so velesile dekretirale kralju Nikiti, da mora prenehati z obleganjem. In na to je odgovorila Črna gora s tem, da je poostriila svoj naskok na Skader in da napenja vse sile, da si ga osvoji.

In razumljivo je to. Edina Črna gora naj bi ne odnesla iz te vojne nikakega efektivnega dobička. Ne dobila bi naj onega Skadra, za katerega je padla že polovica mladih črnogorskih junakov.

Ta odgovor Nikite na demaršo velesil je spravil diplome v ogenj in sklenili so demonstracijo skupnega brodovja v črnogorskih vodah. Tripelalianca in Tripelententa naj bi poslali po

tema. A kam sedaj? V kuhinji se začujejo kmalu na to koraki stare mamice.

„Imela sem tako hude sanje, da mi ni bilo več spati,“ je tarnala mamica, „tak vrišč, da se mi je zdelo, da je polno ljudij v kuhinji. Sama nisem vedela, ali sanjam ali je resnica, kar slišim.“

Tovariš M. se splazi hitro pod biljard, mi trije pa po mačje za njim. Težko je sicer šlo, a vendor se nam je posrečilo, skriti se, k čemur je najbolj pomagal dolg prt, s katerim je bil biljard pokrit.

Čeravno v mučnem položaju, se nam je zdel vendor ves prizor tako komičen, da nas je sililo k smehu. V zatajevanju, da ne bi vzbudili šuma, smo se držali za usta, kar pa je povzročilo vsestransko prerivanje in butanje z glavami ob biljardo steno.

Ropot, ki je nastal radi tega, se je razlegal tja v kuhinjo, da je stara mamica radovedna po-kukala v sobo.

„Pozor, ta, ta!“ se oglasi, meneč, da je pro-vzročitelj tega njen mali psiček.

Sedaj je bilo pa zatajevanja konec. Butanje ob steno, da bi se kmalu razletel biljard in smeh je privadel staro mamico v sobo, tik pred nas.

„Ja, Pozor, kje pa si, ta, ta; ali si lačen, pojdi sem, ti dam cukrčka!“ se oglasi zopet mama, prišedši iz kuhinje v sobo.

V tem kritičnem položaju smo šele prišli k zavesti in utihnili. Bil je pa tudi že skrajnen čas, kajti mama je stala že tik biljarda. Ko se pa

dve ladiji dolj pred Drač in zaprli naj bi na ta način Črni gori dovoz.

Sedaj pa je toli hvalisana skupnost velesil jela pojenevati. Rusija je sicer za blokado, a vojne ladje ne odpošije, Francija se premišlja in Nemčija nima ladje „na razpolago“. Tudi za Italijo se še ne ve, kaj in kako, in le eno je gotovo, da se udeleži mirne blokade brez vsakega ostrejšega koraka.

Glavno besedo pri vsem tem ima seveda Avstrija. Nemško časopisje naravnost rohni proti Črnogorcem in Srbom. Železno pest naj zastavimo Črni gori za vrat in Ruski, kot dozdevni pomočnici Črne gore, naj napovemo vojno. Ali ne bi bil to prizor, ki bi bil bolj podoben prizoru operete kakor pa resnosti. 50 milijonska Avstrija napove vojno 250.000 Črnogorcem.

Pa zakaj se pravzaprav Avstrija tako kapricira na to, da Skader ne dobi Črna gora? Odgovora na to vprašanje iščemo zaman. Avstriji je pač lahko vseeno, je li Skader črnogorski ali albanski. Koristi ne bo imela nobena država in če jih bo imela, bo to le posledica dobrih trgovskih pogodb. Ostalo bi torej le domnevanje, da ves naš napor, preskrbeti novi Albaniji, ki pa pravzaprav še niti ne obstaja, Skader, ne pomeni drugega, kakor postaviti Srbiji steno pred nos. In tako pridemo zopet h kardinalnemu pogrešku avstrijskih diplomatov. Mesto da iščemo prijateljstva, skušamo z vsemi mogočimi sredstvi zanetiti sovraštvo do nas. In ako zasledujemo to delo naših državnikov, pridemo do zaključka, da se vse to godi deloma vsled sovraštva do Slovanov, deloma pa vsled bojazni pred njimi. Pa naj bi že bilo, ako bi imeli od vseh teh otročarj, ki jih uganjajo naši diplomati že pet mesecev, vsaj mi kake koristi. Pa temu ni tako. Že l. 1908., ko smo se začeli grdo gledati s Srbijo, je to spretno porabila poleg drugih tudi naša zaveznica Nemčija, da si pridobi tam vpliv, kjer ga mi izgubljamo. In v vsem sedanjem početju Nemčije se zrcali isto. Medtem, ko mi pošiljamo kar celo divizijo brodovja pred Drač, nima Nemčija ladje „na razpolago“. Diplomatico sicer soglaša z demonstracijo brodovja, a dejansko se je ne udeleži.

Mi pa jadramo s polnim parom pred Drač in bosanski regimenti marširajo proti meji. Za vse to se pa kralj Nikita čisto nič ne zmeni in z vso silo se vrše priprave za zadnji glavni naskok, ki bo vsekako imel uspeh. Že pred kakimi tremi tedni so oblegovalci Skader popolnoma obkobili ter posadko na ta način odrezali od zunanjega sveta. Pomoči torej nimajo pričakovati.

Važno točko so pridobili oblegovalci z vzvjetjem Taraboša, ki dominira vse turške pozicije in mesto Skader samo. Turki so se z vso težavo še obdržali na severozapadni in južnovzhodni strani Taraboša. Dalje imajo svoje pozicije še na Mali Brdici in ob Drinu do Vukotanov, dalje na Malem Barjandoltu in na zapadnih straneh Velikega Barjandolta. Proti zapadu pa stoje turške posadke pri Kiriju ter se raztezajo v polkrogu po ravnini Stoj do Skaderskega jezera. Baje je ta pozicija najmočnejša, ker so tla zelo močvirna in ovirajo na ta način prodiranje.

Vsekakor pa se lahko reče, da je usoda Skadra zapečatena. Ako se oblegovalcem posreči, da po skupnem sočasnem napadu obidejo turške pozicije pri Vukotanih ter na ta način potisnejo svoje čete med mesto in med Vukotane, je padec

nesrečni pes „Pozor“ le ni pokazal od nikjer, je šla stara mamica zopet spat, v trdnem prepričanju, da je slišala spomin . . .

V tem jo primaha opotekajo se tovariš G., ki je med tem spal v stranski sobi, začudeno nas opazovaje, kako smo lezli iz naše nočne trdnjave. Bili smo pa tako „zmučeni“, da se nam ni ljubilo več sedeti v kuhinji; z mrzlim „lahko noč“ smo se poslovili od naše Zinke.“

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Predno s potovanjem nadaljujem, nekoliko zemljepisnega in zgodovinskega pregleda.

Pravi Egipt obstoji iz Ponilja in sega od prvih nilskih brzic (kataraktov) pri Asuanu na jugu, do Sredozemskega morja, kamor se imenovana reka v obširni delti izliva. Na vzhodu obmejuje nilsko dolino arabska puščava, segajoča do Rdečega morja, na zahodu pa libijska, prehajajoča brez stalnih mej v puščavno visoko planoto Barka, bolj proti jugu pa v pravo Saharo. Ponilje z omenjenima puščavama tvori v bistvu dandanašnjo pokrajino — državo je nečem zvati, ker ji manjka karakterističen suverenstvo — Egipt, vendor spada k njej še skoro ves sinajski polotok in na severozapadni strani pa takozvana libijska puščavna visoka planota s solunskim zalivom in pristaniščem vred,

Skadra neizogiben in tudi največja hrabrost Esad paše ne bo zmogla ničesar.

Kaj pa se zgodi po padcu Skadra, je še popolnoma negotovo. Oficijozi listi se že boje, da bi potem vsa vprašanja, ki so se dosedaj rešila po londonski konferenci poslanikov, ne imela nikake vrednosti in da bi končno balkanske države same diktirale mirovne pogoje Turkom.

In tako nas čaka tudi v tem zadnjem vprašanju skoro gotovo — blamaža. Saj dozdaj nismo dosegli niti enega vspeha, kakor kvečemu tega, da so velesile na predlog Avstrije zahtevale, da dovoli Črnu goro 50 urni premor za odhod skaderskega civilnega prebivalstva. Slaba tolažba za tolike blamaže in tolike neizpolnjenih zahtev!

POLITIČNI PREGLED.

Sestanek pravaško-slovenskih srbskih politikov.

Kakor smo že poročali, se je vršil zadnje dni v Opatiji shod omenjenih politikov. Obravnavali so o razmerah pravaških strank, o njih stališču proti komisarijatu na Hrvaškem, o službenem jeziku na bosanskih železnicah, o vplivu novih balkanskih dogodkov na avstrijsko jugoslovansko politiko itd. Kakor se poroča iz zanesljivega vira, so skušali delati naši klerikalci po svoji navadi tudi tukaj zgago. Neki slovenski duhovnik je namreč predlagal, da naj se sprejme resolucija, ki naj protestira proti nasilju, ki so ga baje izvršili Srbji nad katoliškimi Arbanasi in pa nad patronom Palicem. Vse te vesti so že davno ovrzene; zlasti kar se tiče Palica, je znano, da je bil špion v službi neke tuje države in da ga je ustrelil srbski vojak, ker je hotel pobegniti. Hrvati so se naravno protivili tej resoluciji, in ko so slovenski klerikalci grozili, da zapuste zborovalnico, če se resolucija ne sprejme, jim je zabrusil neki hrvaški politik v obraz, da Hrvati slovenskih klerikalcev ne potrebujemo, pač pa ti Hrvate. Po poročilih naših klerikalcev pa je seveda vladala na sestanku najlepša sloga.

Število rekrutov se zviša.

Poroča se iz dobro informiranih krogov, da izdeluje vojaška uprava predlogo, vsled katere se zviša število rekrutov na vsako leto za 15.000 mož. Kdaj da pride ta predloga pred zbornico, še ni gotovo.

Mali finančni načrt.

Proračunski odsek je izdelal načrt, po katerem predлага, da naj se zviša davek na žganje in osebna dohodnina, realni davki pa naj se znižajo. Uvedejo naj se pristojbine na stave pri dirkah in davek na peneča vina. Dežele dobe od zvišanega davka na žganje kakih 62 milijonov kron, ki se razdele po določenem ključu na posamezne dežele. Kranjska dobi 2.020.710 K, medtem ko ji je prispadlo leta 1911. samo okoli 1.021.151 K.

Italija proti avstrijski politiki na Balkanu.

Avstrija si prizadeva razširiti svoj vpliv v boči samostojni Albaniji. Zato se je vršil pod patronanco in z denarno podporo avstrijske vlade pred nekaj tedni v Trstu albanski kongres. S tem stremljenjem naših državnikov ni nič kaj zadovoljna Italija. Da se uniči, oziroma oslabi avstrijski vpliv v Albaniji, priredijo Albanci pod vplivom laške vlade dne 15. aprila t. l. v Rimu drugi al-

dasi spada ta zemljepisno k Tripolitaniji. Anglija je porabila italijansko-turško vojsko in po znanem reku: Kjer se prepričata dva, tretji dobček ima, brez vsakih težav in stroškov zasedla imenovano pristanišče, ki spada med najboljše v vsej severovzhodni Afriki.

Brez obeh puščav meri Egipt nekaj nad 33.000 km², od katerih sta $\frac{2}{3}$ plodovita in dobro obdelana, ostalo pa nerodoviten svet. Zato pa prebiva na prvih dveh tretjinah (dobri dve Kranjski) nad $10\frac{1}{2}$ milijona ljudij, torej 450 prebivalcev na km², gostota, s katero se nobena druga država na svetu primerjati ne more (Belgia dobro 200 na vsak km²).

Prebivalci so v ogromni večini domačini, tujcev je jedva dva odstotka. Domačini se pa zopet dele v poljedelce (felahe), meščane, ki spadajo v arabske domačine in Kopte, Beduine, Berberine i. t. d. Kopti so nesporočni prvotni egiptovski prebivalci, katerih pradedje so v prazgodovinskih časih posedli lepo nilsko dolino in v začetku zgodovinske dobe (nad 3000 l. pred Kristusom) zgradili neumrljive pomnike visoke svoje kulture, ki se javljajo potniku v orjaških piramidah, zagonetnih sfingah, ytkih obeliskih in imponantnih templih. Zanimivo je, da so Kopti edini med avtohtonim prebivalstvom, ki izpovedujejo krščanstvo. Od Rima so se ločili že l. 451 po Kristusu, trdeč, da je v Jezusu le božja narava, med tem ko je cerkveni zbor v Chalcedonu ta nauk zavrgel, priznavajoč

banski kongres, ki naj bo vsakega zunanjega vpliva prost, češ, da so stali Albanci v Trstu pod dunajskim vplivom. Tega kongresa se udeleže poleg italijanskih Albancev, odposlanci iz vseh albanskih pokrajin. Njih sklepi bodo popolnoma nedovisni, ker bodo zborovali ločeni od Italoalbancev, ki bi lahko vplivali v laškem smislu na skele zborovalcev. Na tem sestanku se bode sklepalo o nadaljnem razvoju bodoče samostojne Albanije. Glavni namen kongresu je seveda, da omeji avstrijski vpliv v Albaniji in da pribori Italiji prvo besedo. Težave bode delalo v tem oziru le stališče Italije glede Skadra, katerega zahtevajo Albanci seveda zase, medtem ko laško časopisje želi, da zavzamejo Črnogorci Skader in postavijo na ta način Avstrijo pred izvršeno dejstvo. Iz teh težav pa se bo laška diplomacija že izmotala z znano „odkritosrčnostjo“ diplomatov.

Sicer pa dvomimo, da bo ta kongres zagotovil Albaniji trajen obstoj. Saj se je turški general Esad paša, branitelj Janine, ki gotovo dobro pozna ondotne razmere izrazil, da se Albanija ne more vzdržati kot samostojna država. Ljudstvo, ki je navajeno neomenjene prostosti in roparskega življenja, ne prenaša nobene oblasti. Obdajajo albanske rodove politično in kulturno razviti Srbi, Bolgari in Grki. Esad imenuje bodočo Albanijo „malo Turčijo“ in meni da ta mala Turčija mora razpasti, ker se ni mogla držati niti „velika Turčija“.

Tako govorji o samostojni albanski državi poznavalec razmer! Kaj pa naši diplomatje? Naljubo nemogoči Albaniji mobiliziramo, kar nas že do zdaj stane nad eno milijardo kron, na ljubo tej državici nas je pripravila naša diplomacija na rob gospodarskega propada. Pa to bi se še pozabilo, če bi to bile trenutne razmere, če bi bilo vsaj malo upanja, da se razmere na jugu spremene v korist našemu izvozu. Toda to je žalibože izključeno, ker smo se s svojo pametno politiko, ki stoji popolnoma v službi avstrijskih, še bolj pa z u n a j i h Nemcev, osovražili po vsem slovanskem jugu. V svetem boju Jugoslovanov, ki se bore za prostost stare domovine, smo jim nasprotovali, žalili smo njihova najplemenitejša čustva. Kdor pozna dušo jugoslovanskih narodov, dobro ve, da se taka stvar ne pozabi od danes do jutri.

Skadersko vprašanje

je trd oreh za evropsko diplomacijo, zlasti pa vznemirja naše diplome. Kakor je znano, se poteguje za Skader Črna gora, koje kralj Nikita je izjavil, da raje umre na bojišču, kakor da bi odnehal v tem vprašanju; na drugi strani pa zahteva Avstrija Skader za Albanijo.

S čim pa utemeljujeta prepričajoči se stranki svojo zahtevo? Črna gora povdarja zgodovinsko pravico, ki pa v politiki bore malo velja. Mero- dajni so za Črnó goro gospodarski oziri. Črna gora je gorata dežela, ki nima toliko polja, da bi vsaj približno preredita svoje, z malim zadovoljno prebivalstvo. Zato obrača že od nekdaj oči na Skader in njegovo rodovitno okolico, ki naj bi postala žitnica za celo deželo in ji tako ustvarila trdno podlago v gospodarskem oziru. Nikita se v svoji zahtevi pa tudi sklicuje na berolinsko pogodbo iz leta 1878, glasom katere pripada ta po-

Kristusu božjo in človeško naravo. Ker Kopti, kakor omenjeno, priznavajo le božje, torej eno samo Kristovo naravo, se imenuje njihova verska sekta, grški monofizitem (mónos=edin, fizis=narava). Število Koptov ni veliko, našteli so jih kakih 650.000. So predvsem boljši obrtniki, najraje pa zasebni in državni uradniki. Uradni načelnik egipčanskih pokrajin je vedno Kopt.

Nadaljni tip domačinov tvorijo Beduvini, nestalni arabski pastirji, ki hodijo s čedami iz kraja v kraj za boljšo pašo. Razlikujejo se že na videz od felahov in mestnih prebivalcev. Dočim so felehi okoriti, deloma nelepi, vsled težkega dela trpeči, zakrknjeni in trdoglavci, drugi zopet lokavi, potuhnjeni, bojazljivi, nepošteni in plemenško mешani, je Buduin krasen, plemenit človek, pravilnega obraza temno-brončene barve, skoro čisto kavkškega tipa, telo brez napake, hoja ponosna, lasje gosti. Hrabri so in svobodo ljubijo nad vse. Oni so se upirali Francozom v Alžirju nad 30 let; edino ti so se uprli Italijanom v Tripolisu in jim bodo provzročili še nešteto bridkih izgub.

provzročili še nesteto brdkih izgub.

K domačinom treba prištetи tudi še takozvane Berberine, prebivalce Nubije, ki prebivajo ob Nilu od prvih brzic do četrtih in hodijo v Egipt kot delavci, in sudanske zamorce, ki opravlјajo najnižje službe. Turki, katerih število je pa neznatno, dasi so juridično še vedno gospodarji Egipta. Pred vsem so v vojaških ali civilnih službah! Tudi nazovi-vladajoča rodbina je turškega pokolenja. Na posled prebiva tu mnogo Malo Azijcev (Levantincev), Judov in Sircev, ki se počajo s trgovino.

krajina njemu, katere pa mu Turki, ne meneč se za berolinski kongres, niso hoteli izročiti!

Drugache stoji stvar za Avstrijo. Ker iz ozirov na Italijo ne more podkrepiti svoje zahteve s pravimi razlogi, da se hoče vgnezdit v Albaniji in da hoče s Skadrom zasigurati svoji mornarici pot prosto iz Jadranskega v Sredozemsko morje, se skriva za gospodarski napredek teh pokrajin. Nemško časopisje se boji, da bi utegnile te pokrajine pod že zlom kralja Nikite gospodarsko tako zaostati, kakor Črna gora, kjer prebivajo ljudje in živali pod eno streho, kjer se hranijo ljudje le s kuruzo in čebulo, uživajoč meso le ob največjih praznikih. Ti ljudje nečejo priznati v svoji zlobnosti, da hoče Nikita ravno s Skadrom in oklico ustvariti pogoje za gospodarski razvoj cele Črne gore. Sicer pa čemu zabavljati na črnogorske razmere!? Poglejmo pri nas — v Avstriji — med Čiče v Istro, v Dalmacijo, kako pa skrbi naša vlada za razvoj teh svojih dežel. Celih 35 let že vladamo v Bosni in Hercegovini, ne da bi kulturne in gospodarske razmere napredovale, ki so na las podobne razmeram v Črni gori.

Črnogorci torej morajo imeti Skader, če naj zasigurajo svoji državi trajno bodočnost. Zato se ne zmeni Nikita za grožnje evropskih diplomatov in obstreljava Skader dalje, zato podpira Srbijo kot zaveznik Črnogorja s težkimi topovi in izbornim moštvom. Nikita je odklonil zahtevo velesil, da naj neha oblegati Skader, da naj pusti civilno prebivalstvo iz mesta. Srbi podpirajo kralja dalje kljub zahtevi velesil, da naj zapusti srbska armada albansko ozemlje. Zato so velesile sklenile pomorsko demonstracijo v črnogorskih vodah, ki pa tudi ne bo imela zaželenjenega uspeha. V Belgradu se posmehujejo temu koraku velesil, ker dobro vedo, da velesile tudi v tem vprašanju niso edine. Rusija se te demonstracije sploh ne udeleži z nobenega ladjo, Francija le po dolgem obotavljanju, Nemčija in Italija precej nerade izpolnjujeta svojo zavezniško dolžnost. Anglija seveda je primorana demonstrirati, ker sta dva njena odločilna državnika — Asquit in Grey — pred angleško zbornico izjavila, da mora postati Skader albanski. Med tem se pa tudi že sliši, da hoče Rusija Anglijo odvrniti od sovražnosti proti Črnigori in Avstrijo izolirati.

Med tem cincanjem in pogajanjem velesil pa Nikita neumorno naskakuje Skaderske utrdbe, ki jih je že več dobil v svoje roke, izpopolnjuje oblegovalno armado s srbsko artiljerijo in moštvom, katerih je ravnokar došlo 6000 mož in 18 težkih oblegovalnih topov. Koncem tega tedna namerava zavzeti v glavnem naskoku trdnjava, ki se pod sodbi strokovnjakov ne bo mogla vzdržati. Kaj potem? Neverjetno je, da bi dovolile velesile, da reši Avstrija z vojaško silo Skader Albaniji. To bi bilo znamenje za splošno evropsko vojno. Sicer napoveduje socijalno-krščanska „Reichspost“ za ta slučaj veliko avstrijsko vojaško akcijo, ki pa bodo najbrže padla v vodo, ker je velesile ne bodo dovolile. Že danes obsoja francosko časopisje tak zahrbten napad na Črno goro.

Potemtakem bode bodoča Albanija prece majhna, zlasti ker se tudi Grki na jugu ne uklo nijo željam Italije in izjavljajo, da se umakne grška armada iz Epira le oboroženi sili.

Srbija — Bolgarija

Vladni list „Stampa“ v Belgradu izjavlja, da je Srbija pripravljena odstopiti Bolgariji Bitolj, Ohrido, Prilep in Veles, če Bolgarija podpira Srbijo, da dobi ob Adriji pristanisce.

Narodno-gospodarstvo

Tržne cene

TREĆE cene		na tedenskem semnju v Kranju, dne 31. marca 1913.	
Pšenica	100 kg	K	23—
Rž	" "	"	22—
Ječmen	" "	"	20—
Oves	" "	"	21—
Koruza stara	" "	"	21:80
Koruza nova	" "	"	18:50
Ajda	" "	"	24—
Proso	" "	"	21—
Deteljno seme	" "	"	170:180
Fižol ribničan	" "	"	27—
Fižol koks	" "	"	30—
Grah	" "	"	48—
Leča	" "	"	48—
Pšeno	" "	"	30—
Ješprenj	" "	"	28—
Krompir	" "	"	6:50
Mleko 1 l.	"	"	—20
Surovo maslo	1 kg	"	3:50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1:80
Govedina II.	1 "	"	1:75
Teletna I.	1 "	"	2—
Teletna II.	1 "	"	1:80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1:80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2:20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1:70
Iaica 7 kom.	"	"	—4—

Na tedenski semenj v Kranju, dne 31. marca 1913 se je prgnalo: 122 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, — glav hrvaške govedi, 6 telet, 21 prešičev. — Od prgnane živine je bilo za mesarja: 75 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, 21 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 88 v za pitane vole, 82—84 v za srednje pitane vole, 78—80 v za nič pitane vole, — v za bosansko (hrvaško) goved, K 1— za teleta, K 1·22 za prešiče pitane, — za prešiče za rejo.

DOPISI.

Jeseničke novice.

Društveno življenje na Jesenicah. Menda ni po vsi Gorenjski v nobeni občini toliko društev, kakor pri nas. Ne bomo opisovali raznih klerikalnih bratovščin, katerih je tudi toliko, kakor svetnikov in svetnic v praktiki; saj imajo te bratovščine vse skupaj samo en namen: ljudstvo posvečati. Pač pa bi ne škodovalo nekoliko več pozornosti naprednjim društvom, v prvi vrsti „Sokolu“, Dramatičnemu društvu, Političnemu društvu in pevskemu društvu „Sava“. Kaj je „Sokol“ za Jesenice v narodnem oziru, to bi bilo pač odveč poročati. Kdor je le kolikaj zasledoval razvoj gori omenjenih društev, pač ve, da so ravno pri Sokolu vzgojeni možje in mladeniči najboljši delavci na narodnem polju. Zatoraj bi morala biti parola vsakega odločnega naprednjaka: v vrste sokolske! To pa bi se moglo izvršiti tudi dejansko, kajti če vstraja priprosti tovarniški delavec po svojem težkem delu, bi pač marsikdo lahko še lažje. Gledališko društvo, katero razpolaga s tako izbornimi igralskimi močmi, kakor menda nobeno drugo društvo na deželi, je odvisno od različnih zasebnikov, ker društvo nima lastne dvorane. In istotako je s pevskim društvom „Sava“. Menda bi se pa vendorle dalo z združenimi močmi doseči, da bi zgradili nekakšen Narodni dom, kjer bi se centralizirala vsa narodna društva. Samo malo zanimanja za to stvar naj bi imeli gotovi faktorji, pa bi gotovo šlo.

Sestanek tamburašev jeseniškega in blejskega „Sokola“ se je vršil pretekel nedeljo v hotelu Triglav na Jesenicah. Pri tej priliki so imeli tudi skupno skušnjo za nastop pri Sokolski akademiji v Kranju. Jedva da so zaigrali nekaj komadov, že se je zbral precejšnje število poslušalcev. Kakor čujemo, nameravajo tamburaši obeh društev prirediti še več takih sestankov, in sicer tudi v okolici. Prav tako; s tem se gotovo mnogo storiti na družabnem in izobraževalnem polju. Končno naj še omenimo, da ni ravno hvalevredno postopanje nekaterih, ki so se pričeli zadnje čase nekaj kujati. Tamburaškemu zboru to seveda nič ne škoduje, ker tamb. zbor pod spremnim vodstvom br. Ažmana prav vrlo napreduje, in sicer preko raznih široko-ustnežev.

Kdo naj jih razume. Kdo bi si mislil. Skubic je jamral na prižnici in se britko pritoževal nad slabo udeležbo pri procesiji ter se zgražal nad mnogobrojnimi radovedneži. Nedeljski „Slovenec“ pa hoče iz slabe pogrebščine napraviti mogočno manifestacijo. No, mi se ne bomo preklali radi tega, saj je splošno znano, da klerikalni mogotci drugače misljijo kot govorijo in stara resnica je tudi, da se klerikalec, ako se dvakrat obrne, trikrat zlaže.

Jeseničan.

Seja mestnega zastopa v Kranju

dne 31. marca 1913

dne 31. marca 1913.

Župan Ferdinand Polak otvori točno ob 6. uri zvečer sejo, konstatira sklepčnost in imenuje orevovateljem zapisnika odb. Josipa Majdiča in Frančeta Exlerja ter preide k dnevнемu redu. Zapisnik zadnje seje se na predlog odb. Janka Sajovica brez čitanja soglasno odobri. Naznanila županstva: Župan poroča, da je c. kr. vojno ministrstvo izreklo najiskrenejšo zahvalo za novoletno darilo, ki se je naklonilo c. in kr. vojakom, službojočim na državnih mejah. Lov mestne občine bo oddan dne 3. aprila t. l. po javni dražbi v zakup. Leta 1892. se je razpustil farni ubožni zaklad ter se je premoženje istega razdelilo med upravičene občine. Med tem premoženjem sta bili tudi dve njivi in sicer Pretnerjeva in takozvana „Vejovka“. Slednja je zemljiskoknjizno prepisana na ubožni zaklad mesta Kranj, vsled česar mora isti plačevati davek. Glasom sprejemne listine Janez Kuharjeve ustanove upravlja to ustanovo vsakokratni tukajšnji dekan, kateri bi pa moral tudi davek plačevati od te njive. Ureditev te zadeve se sklene odstopiti ubožnemu odseku. Ista naj izkuša z g. dekanom mirnim potom doseči sporazum, ako bi se pa ne mogla zadeva mirnim potom rešiti, je stvar odstopiti c. kr. okrajnemu sodišču. Končno še poroča, da bo v kratkem napravljena nova mestna centimalna tehtnica. Treba je torej gledati na to, da se staro tehtnico kolikor mogoče dobro proda. Prodaja stare tehtnice se odstopi starejšinstvu v rešitev.

Poročilo finančnega odseka: V imenu finančnega odseka poroča obč. svet. Franc Šavnik radi podpore Elizabetni otroški bolnici, nakar se prošnja odkloni. Na predlog istega poročevalca se sklene, da prevzame mestna občina poroštvo za vsak moribitni primanjkljaj obrtno-nadaljevalne šole v Kranju, to pa le za leto 1913.

Poročilo stavbnega odseka: O prošnji Frana Suhadolnika radi regulacije poto ob njegovem vrtu poroča obč. svet. Ciril Pirc. Suhadolniku se dovoli za regulacijo te poti pavšalni znesek 600 K proti temu, da napravi ograji cementni podzidek, kateri pa mora biti tuk zemlje, 50 cm na vrhu pa 20 cm širok. Z ograjo se mora ob celi proggi v toliko umakniti, da bo cesta skozi celo črto pridobila na širjavi najmanj 4'60 m.

Poročilo policijskega odseka. Radi podelitve gostilničarske koncesije Mariji Soklič poroča v imenu policijskega odseka obč. odb. Anton Majdič. Na to se izreče občinski odbor proti podelitvi te koncesije, ker ne obstoji v Kokriškem predmestju nikaka potreba in bi se to gostilno zelo težko policijsko nadzorovalo.

V domovinsko zvezo mesta Kranj so bili sprejeti Karol Petrič, Franc Opeka, Gregor Umnik, Neža Blaznik in Anton Stare.

Poročilo tržnega odseka: V imenu tržnega odseka poroča obč. svet. Ignacij Fock. Proti preložiti semnja v Kranjskigori, ki se je vršil na velikonočni torek, na soboto pred binkošti se na predlog poročevalca ne ugovarja.

Poročilo vodovodnega odseka: O dopisu c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju radi vodne naprave Aleša Vovnika na potoku Čemšenik v Kokri poroča obč. svet. Ciril Pirc in predлага v imenu vodovodnega odseka: Občinski odbor izjavlja za mestno občino Kranj, da ugovarja proti tej vodni napravi iz razloga, ker bo, v slučaju večje vporabe vode iz vodovoda, treba zajeti tudi sedaj preostalo vodo iz potoka Čemšenik. Vsled tega nikakor ne more privoliti v nameravano vodno napravo ob imenovanem potoku. Občinski odbor je mnenja, da treba o nameravani vodni napravi obvestiti tudi vodovodni odbor za Kranj in okolico ter visoki deželni odbor kranjski, ker ima isti še celo zadevo v rokah in vodovodni odbor vsled neizvršene koladvadje še ni pravomočno prevzel vodovodne naprave. Predlog je bil soglasno sprejet.

Računski zaključek mestne občine za l. 1912. Pri tej točki odda župan predsedstvo podžupanu dr. Val. Stempiharju. Nato prečita obč. odbor. Josip Majdič točko za točko mestne račune za leto 1912, glasom katerega so znašali:

skupni dohodki v letu 1912 . . . . . K 64214.46
in izdatki . . . . . , 52465.54
torej stanje blagajnice koncem leta K 11748.92

Račun ubožnega zaklada.

Prejemki	K 4718.91
izdatki	, 4556.87
prebitek	K 162.04

Bilanca mestne klavnice.

Denarni promet izkazuje rednih dohodkov . . . . . K 5263.79
in rednih izdatkov . . . . . , 6735.70
tedaj primanjkljaja . . . . . K 1471.91

Nadalje še prečita dohodke raznih ustanov, kateri so se glasom ustanovnih pisem razdelili med opravičence. Končno še poroča, da sta z odbor. Josip Tajnikom pregledala vse občinske račune jih, primerjala s prilogami in našla v polnem soglasju in v najlepšem redu ter da se bilance navedenih računov popolnoma strinjajo in soglašajo s knjigami. Nato so bili vsi računi od občinskega odbora soglasno odobreni in potrjeni.

Predsedstvo prevzame zopet župan. Računski zaključek gasilnega in reševalnega društva za leto 1912 se odobri. Istotako se tudi odobrita odborova sklepa gasilnega društva:

1. Sklene se soglasno, da se društvo odslej ne udeležuje več oficijelno procesij, ker društvo ni tu radi parad, ampak zaradi dela. Vzrok sklepu pa so tudi zadnji nastopi neke politične stranke, ki hoče na vsak način vtipotapiti politiko in razdor celo v človekoljubna gasilna društva, ki ne smejo in nočejo poznati kot taka nobenega strankarstva.

2. Sklene se soglasno: Z ozirom na zadnje sklepe slavnega deželnega odbora vojvodine Kranjske, v katerih zahteva, da se morajo društva, ki hočejo dobiti podporo iz stražno-gasilnega zaklada, podvredni nadzorstvu od njega osnovanega gasilnega sveta, in s katerimi odreka odnosno ne pripozna deželne zveze slovenskih prostovoljnih gasilnih gruštev, ki je vendar na podlagi po državnih zakonih potrjenih pravil, doslej voditeljica in eksekutiva ravno na isti podlagi osnovanih okrožij in društev in katera že deset in desetletja deluje z neprimerno požrtvovalnostjo v prid človeštva, se sklene soglasno, da društvo radi tega, ker se ne pokori in ne pripozna sklepov slavnega deželnega odbora, v doglednem času ne bo doblilo od tam nikake podpore, omeji svoje delovanje samo na mesto Kranj, to pa z ozirom na velike stroške, ki mu nastanejo, ako se udeleži kakega požara zunaj.

Občinski svetovalec Ignacij Fock poroča o dopisu c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju radi vpeljave gospodinjskega tečaja na tukajšnji dekliški šoli in predlaga: Občinski odbor naj sklene in izjaviti, da v mestni občini Kranj ni nikake potrebe za uvedbo kuhrskega in gospodinjskega pouka na tukajšnji dekliški šoli. Sprejeto.

Radi zastopstva pri obravnavi pred upravnem sodišču proti Štefanu Lubeinscheggu sklene občinski odbor, da se naprosi g. dr. Val. Stempiharja, da preskrbi mestni občini zastopnika. Glede pritožbe na upravno sodišče proti razpisu c. kr. ministra za notranje stvari, s katerim odreja, kako se morajo bilancirati kurzne izgube pri hranilnicah in da morajo hranilnice najmanj 15% ulog porabiti v nakup državnih papirjev, se sklene pozvati ravnateljstvo mestne hranilnice, da se o tem izjavi in označi svoje stališče.

Računski zaključek vodovodnega podjetja se odobri in prispevki mestne občine v znesku K 4142.31 za pokritje primanjkljaja pri skupnem vodovodu se potrdi. Prošnje za zvišanje podpore, zadeva glede oskrbovanja Ludmile Miklavčičeve in Julijane Schelko in zadeva glede odprave beračenja po mestu se odstopijo ubožnemu odseku v sklepanje in rešitev.

Ker je dnevni red izčrpan, zaključi g. župan sejo ob 1/2 8. uri zvečer.

DNEVNE VESTI.

Vabilo na naročbo.

Z današnjem številko je prekoračila „Sava“ prvo četrletje svojega obstanka. V tem kratkem času je dokazala pravico obstanka, bodisi po raznovrstnosti vsebine, bodisi po temeljitosti članakov in razprav. Obračamo se torej do vseh onih cenjenih naročnikov, katerim je potekla naročnina, da isto nemudoma obnove. Celotna naročnina iznosi K 4—, polletna K 2—, in četrletna K 1—. Za Ameriko velja „Sava“ K 5.60. — Naročajte in razširjajte list! Niti ene napredne hiše na Gorenjskem ne bi smelo biti, kjer bi ne imeli „Save“. Na delo torej vsi napredno misleči in pridobivajte „Savi“ novih somišljenikov in novih naročnikov.

Upravnštvo.

Vincenc Marinko. Mi smo gotovo zadnji, ki bi hoteli komu kratiti politično prostost. Kar zahtevamo zase, privoščimo tudi političnemu nasprotniku, čeprav je cesarski uradnik. Uradnik ima ravnotako pravico udeleževati se političnega življenja, kakor vsak drug državljan. Nekaj pa je, kar smemo in moramo zahtevati od politikujočega uradnika, da namreč uravna svoje postopanje po razmerah onega kraja, kjer je nastavljen, da se svojemu stanu primerno obnaša in predvsem, da varuje dostojnost. In raz to stališče nam je danes presojati zadevo, ki vzbuja v Kranju precej pozornosti, morda še več, kakor jo zaslubi. Z letosnjim šolskim letom je bil na tukajšnji višji gimnaziji imenovan za gimnazijskega učitelja Vincenc Marinko. Glas je šel že pred njim, da je precej hud klerikalni petelinček z vsemi slabimi svojstvi nadutega, v sé zaljubljenega domisljavčka. In mladi mož se je v potu svojega obraza trudil res prav pošteno, da je to govorico docela opravičil. Polagoma je začel prodajati svojo modrost v tukajšnjem „Gorenjcu“. Ko ga je pa nedolžna „Meščanska zveza“ izvolila svojim predsednikom, se je že smatral za političnega voditelja, vzel je kar celega „Gorenjca“ v zakup in na stežaj so se odprla vrata njegove zgovernosti. Neizkušen mladič piše o vseh mogočih stvareh, o katerih večkrat nima niti pojma, razpravlja o tukajšnjih razmerah, katere še premalo pozna, zabavlja in dreza, da se kar kadi, in skače po „Gorenjčevih“ gredicah kakor teliček na paši. Že pred meseci smo vedeli, da Marinko v „Gorenjcu“ preobrača kozolce, a nismo se hoteli baviti z njegovom malenkostno osebico z ozirom na ugled zavoda, na katerem poučuje. Od dne do dne je rasel Marinkotu greben in sedaj si menda že domišljuje, da mu je dovoljeno vse in da je že mladi gospod bog v Kranju. V predzadnjem „Gorenjcu“ se je radi nekega slučaja v „Okrajni bolniški blagajni“ razkoračil z odprtim pismom kar na uvodnem mestu, kakor da se je šlo za kako svet pretresajočo zadevo in kakor da je on, gospod Vincenc Marinko, res legitimiran, tega ali onega klicati na odgovor. Stvar sama na sebi je skrajno smešna ter neokusna, in mi bi ji gotovo ne posvečali posebne pozornosti, da se ni Marinko podpisal pod odprto pismo kot „Profesor na gimnaziji v Kranju“. Ta Marinko se tedaj še ponaša, da kot „profesor“ maže v „Gorenjca“ vse one neslane in neotesane napade na posameznike ali na korporacije in v prvi vrsti na kranjski občinski odbor! Marinko bi moral vedeti, da je občinski odbor zastopnik onega meščanstva, ki si je z velikimi žrtvami pridobil višjo

gimnazijo in ki še sedaj vsako leto plačuje za ta zavod lepe tisočake. Menda pozna Marinko mišljeno pretežne večine tega meščanstva in njegovega zastopa. Njegova dolžnost bi tedaj bila, da bi se kot c. kr. uradnik in učitelj na kranjski gimnaziji oziral na to mišljeno, da bi upošteval obstoječe razmere in da ne bi z nedostojnim in netaktnim postopanjem izzival prebivalstva. Dolžnost poklicanih faktorjev pa je, da spravijo Marinko, če ne zlepo, pa zgrdo na pravo pot.

Ne maram Vam odrekati osebnega poštenja.

Če smo se zgoraj bavili z g. Marinkom kot profesorjem, naj mu sledi sledeče vrstice posvetimo kot politiku, da vstrežemo njegovi, v včerajšnjem „Gorenjcu“ izraženi želji. Ker je g. Vinko sam razpršil tajinstveno meglo, ki ga je do pred kratkim obdajala in s tem prevzel vso odgovornost za svoje politično delovanje, ga pač ne bo ženiralo, ako ga iznova opozorimo na njegov lep članek, v katerem nam je kot predsednik „Meščanske zveze“ očital, da zabavljamo kmetom, da jih zaničujemo in da kranjski liberalci s svojo pisavo te grde kmete, ki jim smrde, očitajo od Kranja. Gospod meščanski predsednik je vedel prav dobro, da kaj takega ali enakega nismo nikdar pisali, da je prišel s svojim očitanjem v navskrije z resnico hčerko božjo, da je vedoma trdil neresnico ali — kakor bi morda kdo reklo, ki ni vajen, kakor mi, nasprotnika prijemati z rokavicami — da je malce lagal! In vidite, g. Vinko, tako postopanje tudi v politiki ni lepo, pa tudi ne pošteno. S pozno neustrašenega boritelja za resnico in pravico se je g. Marinko v svojem odprttem pismu lotil dež. poslanca Pirca in mu kot dobrohoten sodnik končno milostno zaklical: „Ne maram Vam odrekati osebnega poštenja!“ Nekam namuzal se je Pirc, ko je prečital te krilate besede mladega g. Vinka; prvič zato, ker Marinka sploh ni vprašal za njegovo mnenje, drugič zato, ker mu ni prav nič ležeče na Marinkotovem mnenju in tretjič zato, ker naj po Pirčevem mnenju le tisti sodi o osebnem poštenju, ki je sam pošten!

Don Kišot v osebi žalostnega predsednika „Meščanske zveze“ in prof. Marinkota je zopet privlekel na dan svoje kljuse, nataknil si bele rokavice in se zapodil proti bolniški blagajni v Kranju. Mož, kateremu se je v slučaju M. T. dokazalo, da je obrekoval, ima še vedno drzno čelo, vtikati svoj nos v zadev, ki ga popolnoma nič ne brigajo. Načelništvo blagajne ima popolnoma prav, da na napade sploh ne odgovarja več, kajti ako odgovori na eno, privleče se takoj drugo stvar za lase. Sploh pa je javna tajnost, da imajo vsi napadi edini namen, privabiti kolikor mogoče članov k novi „Pomožni blagajni“. Ali meni g. Marinko, da nam niso znane njegove konference z odborniki in uradniki te „Pomožne blagajne“? Toda vsi napadi — in pomazalo se je vendar že mnogo „Gorenjčevega“ papirja — niso zaledli, kajti dosedaj ni odstopil niti en član od okrajne bolniške blagajne, katerega bi v to ne priveldi politični nagibi. Celo pristaši klerikalne stranke se krčevito drže stare bolniške blagajne, ker dobro vedo, da jim je v umnem gospodarstvu načelništva, zasigurana pomoč v sili in da načelništvo strogosti pazi, da se ne troši denar po nepotrebni. Klerikalni obrtniki in trgovci v Kranju, ki so menili, da bodo z nizkimi prispevki odvezeli vse člane okrajne bolniške blagajne, uvidevajo sedaj svojo zmoto in jadikujejo po gostilnah: Ne shajmo! Prispevke bode treba zvišati! — To smo mi že v začetku prorokovali in komaj po dveh mesecih se je že uresničilo. No, mogoče pa priskoči na pomoč g. Marinko, toda samo z bombastičnimi članki v „Gorenjcu“ ne bode veliko dosegel.

Popravek. Sedem grških mest se je prepiralo radi rojstnega kraja slavnega Homerja. To je bilo v davnih poganskih časih, danes se pa za slavne može nič več tako ne trgajo. Zadnjič smo vsled netočne informacije poročali pomotoma, da je slavni Vinko Marinko zagledal luč sveta nekje tam doli v vinorodni Dolenjski. Vsled te naše vesti je nastal pravi vihar na Dolenjskem, in razun iz Novega mesta, smo prejeli tekom tedna tudi še iz drugih dolenjskih krajev ogorčene proteste, češ, Vinko Marinko ni naš! Resnici na ljubo tedaj izjavljamo, da g. Vinko Marinko ni rojen na Dolenjskem, mavec da mu je tekla zibelka v Preski. S tem smo popravili Dolenjcem storjeno krivico.

Volitve v deželni zbor se bližajo in deželni glavar dr. Šušteršič že napoveduje svoja agitacijska potovanja. Predvsem namerava preparirati Dolenjsko, kjer bo po občinah delil avdijence kakor kralj. Zadnjič je dal napovedati tako avdijenco

v Novem mestu in ker se je ljudem zdela stvar le presmešna, je kranjski vojvoda svojo avdijenco milostno odpovedal. Ali bi ne bilo umestno da bi dr. Sušteršič vzel v roke ljudsko šolsko berilo in prebral povestico o žabi in volu.

Občinski lovi. Izid javnih dražb občinskih lovov je sledenči: Dne 31. marca. Lov občine Voglje je dobil g. Janez Bidovec, posestnik in zidarski mojster na Hujah, proti letni najemščini 305 K, lov občine Šenčur je izdražil Janez Okorn, posestnik na Visokem za letnih 700 K in onega občine Velesovo pa Janez Jenko, posestnik v Dvorjah za letnih 400 K. Dne 3. aprila. Lov za občino Naklo je izdražil A. Voglar, posestnik v Malem Naklem, za občino Predoselje Janez Zupan, posestnik v Gorenjah in za Kranj g. Rudolf Kokalj, veletržec v Kranju. Letna najemščina za nakeljski lov znaša 905 K, za predoseljski 956 K in za kranjski 100 K. Razun enega so vse love prevzele družbe, ki so se ustanovile po deželi z namenom, da love kolikor mogoče izkoristijo in uničijo ubogo divjačino če le mogoče do zadnjega repa. Čez pet let se bode pač težko kdo našel, ki bi hotel prevzeti popolnoma iztrebljene love v najem, če pa se bode našel, ne bode ponudil niti ene tretinje sedanje najemščine, ki je z eno samo izjemo pri vseh lovih že letos precej nižja kakor pred temi leti.

Sokolska akademija v Kranju. Na skupno delo vzdigni vsak desnico — Pod gesлом, ki nam s praporja žari: — Za narod svoj, pravico in resnico! — Anton Aškerč, ki je med vsemi sodobniki mogoče najbolje pojmoval naš sokolski program, je pozdravil s temi besedami slovenske Sokole pred dvajsetimi leti. Zvesto je ostalo slovensko Sokolstvo besedam svojega pesnika; v znamenju boja za svoje ideale je vstopilo v petdeseto leto svojega obstoja, v svoje jubilejno leto. Ko se je pred 50 leti zasejalo pri nas seme Tyršovega Sokolstva s takratnim „Južnim Sokolom“, je izgubila lepa ideja marsikaj na nerodovitnih tleh. Ako tudi so imela sokolska društva na Slovenskem takoj spočetka telovadbo v programu, ne dobimo pri njih jasno izražene misli poplemenitve slovenskega naroda potom telesno navrne samovzgoje — temeljnega načela pravega Sokolstva. Tembolj pa je stopil poleg zabavnega v ospredje narodni moment in neprecenljive so zasluge prvih sokolskih društev na vzbujanju narodne zavesti. Vzgajala so nam zavedne Slovence in iz njih so zrasli oni, ki so v poznejših letih šli na Češko in od ondot prinesli starim društvom zdravo jedro, katera so ga vzprejela in gojila. To je doba evolucije v slovenskem Sokolstvu, ki se je začela okoli 1. 1898., ko se je vrnil od študij dr. Murnik, sedanji načelnik Slovenske zveze, ki je prinesel seboj veliko Tyršovo misel in šel na delo za ustvaritev novega Sokolstva na Slovenskem z vztrajno pozrtvovalnostjo, katere uspehe vidimo danes v vseh slovenskih krajih. Velikanske čete se družijo pod sokolskim praporom, tisoči se ozirajo na mlado stavbo, stojecu na 50letnem temelju in smelo zre njih oko v bočnost. Ta jubilej polstotletnega obstoja ni zgolj mil spomin, on nam je opomin trenotkov, ki pridejo, opomin dela, ki nas čaka! Povsod se bo slavil ta veliki sokolski dan; v njegovo proslavo se vrši jutri tudi sokolska akademija Gorenjske župe, na kateri so deluje poleg vseh gorenjskih sokolskih društev tudi Narodna čitalnica v Kranju in sl. godba prostovoljne požarne brambe v Kranju. 17 točk obsegava vspored — prinašamo ga na drugem mestu — med temi poleg štirih telovadnih nastopov, tri izbrane moške zbole, štiri godbene komade in več tamburaških zborov blejskega in jeseniškega Sokola. Zgodovino in razvoj slovenskega Sokolstva bo podal brat župni starosta, dočim nam Anton Aškerceva pesem „Pozdrav Sokolom“ (deklamacija) nudi najglobokeje razumevanje in najjasnejše izražanje sokolskega programa. Tudi scena „Pomladne moči“ nam bo pokazala zlato jedro sokolske misli, združenje vseh narodnih slojev pod enim praporom v boju za obstoj in napredok naroda. — Spored je tako izbran, da naj pač nihče ne zamudi izredne prilike, niti oni, ki išče zgolj veselja in zabave, ker skrbljeno bo za oboje in kje se imaš tudi konečno bolje, kot brat med brati, sestra med sestrami? Pozdravljeni, bratje Sokoli!

R. Šl.
Sokolska akademija v proslavo 50letnice slovenskega Sokolstva, se vrši v nedeljo, 6. aprila 1913, ob 4. uri popoldne v prostorih „Sokola“ v Kranju. Spored: 1. Godba: Jenko, „Naprej“, koračica. 2. Nagovor: br. Matija Marinček. 3. „Dalje in dalje“, poje čitalniški pevski zbor. 4. Deklamacija: „Pozdrav Sokolom“. 5. Domorázek-Mraz: „Pomladne Moči“, scena. 6. Tamburaši (Bled): a) „Oj Hrvati oj junaci!“ b) „Onam onamo!“ 7. Proste vaje članov. 8. Godba: Dvočak, „Slovenski potpuri“. 9. Tamburaši (Jesenice): a) „Uboj u boj“, b) „Domovini i ljubavi“. 10. Konj. 11. Oskar Dev, „Belokranjska“, poje čitalniški pevski zbor. 12. Proste vaje članic. 13. Godba: Zadražil, „Naši na-

pevi“. 14. Bradlja. 15. Tamburaši (skupno): a) „Lepa naša domovina“ b) „Šumi Marica“. 16. A. Förster, „Podajmo si roke“, poje čitalniški pevski zbor. 17. Godba: „Pohod vitežni“.

Predprodaja vstopnic za jutrišnjo Sokolsko akademijo je v trgovini g. J. Sajovic v Kranju.

Tercijalke so si izbrale za najhovejšo duševno hrano molitev po dopisnicah. Sprejeli smo namreč že par dopisnic, na katerih je napisana neka stara molitev s priporočilom, da naj vsak, ki sprejme tako anonimno dopisnico, to molitev skozi devet dni vsaki dan po enkrat prepiše in odpošlje anonimno na devet raznih naslovov. Če to stori, ima pričakovati deveti dan posebno presenečenje, če pa ne — bo pogubljen! Zares imenitno. Tercijalkam torej še ne zadostuje celodnevno čepenje in posedanje po raznih cerkvah in izbrale so si pisane anonimne dopisnice — seveda v blaženi nemščini — za poseben šport! Vidi se, da imajo res dovolj časa! Seveda jim mi teh odpustkov in dobrot ne zavidamo, pritožili se bodo pa tisti, ki slučajno teh nemških budalosti ne razumejo in ki potem teh odpustkov ne bodo deležni, oziroma bodo baš vsled neubogljivosti — pogubljeni! Imamo le en dober svet: „Molite Boga, da Vam pamet da!“

Zaloigra „Čarownica pri jezeru“ je privabila tako v soboto kot v nedeljo občinstvo vseh slojev, iz mesta in okolice v našo „Čitalnico“. Vsebino igre smo navedli zadnjic, zato danes samo par vrstic o njenem uspehu. Gdč. Mimica Reboljeva je igrala čarownicco izborna, če bi jo hoteli hvaliti, morali bi že večkrat izrečeno ponoviti; njenega ljubimca Franceta je kaj dobro predstavljal g. Sitar, ljubka njegova sestrica Minka (gdč. Ferdinand Hlebš) je dokazala, da se zna uživeti v vsako ulogo. Bila je zaupna prijateljica svoji zdravničarovičnični, kateri je stala z materinskim svetom ob strani stara dekla Marijana, ki jo je prav dobro predstavljal gdč. Malči Pravstova. Gornika je predstavljal g. Sinkovec, poznalo pa se je njemu in občinstvu, da je nastopal dosedaj večinoma le v komičnih ulogah, njegova žena (gdč. Cilka Pevc) je rešila kot dobra mati in pomirjujoča žena izborna svojo ulogo. Blaznega Martina je igral g. Mijočka, ki je nekoliko hrvatsko povdarjal, pač pa se uživel popolnoma v svojo težko ulogo in jo dobro izpeljal. G. Stanko Sajovic je bil stari vojak Matija ter je — kot znani komik, porabil vsako priliko, da je vkljub majhni ulogi prišel do veljave. Lovcu Lovrotu (g. Nič) se ni poznalo, da je bil prvič na odru, kajti že ta nastop je pokazal, da smo dobili ž njim dobrega in pridnega igralca. Tudi druge manjše uloge (Boštjan — g. Svetina), ter ribiča (g. Sterle in Zagar) so bile v zadovoljstvo izbrane.

Trafika, ki naj bi bila v sredini mesta, se od sl. c. kr. finančnega ravnateljstva še vedno ni dovolila, oziroma oddala. Kaj je temu vzrok? Ali misli sl. finančno ravnateljstvo to zadevo nalašč zavleči, ali pa hoče stanovalcem sredine mesta le nagajati. Sl. financa naj nikar ne misli, da imamo mi obrtniki toliko prostega časa na razpolago, da bi hodili parkrat na dan skoraj 5 minut daleč po poštnne vrednosti in tobak. Zadnji čas je že, da se napravi temu konec, zato zahtevamo, rešitev tega vprašanja brez odlašanja.

Osebne vesti. Okrajni komisar Jožef Friedl v Kočevju je prestavljen k okrajnemu glavarstvu v Kranj.

Samomor. V Zvirčah pri Tržiču se je v kozolcu posestnika Franceta Bodlaja 3. aprila obesil leta 1850. rojeni, v občino Ovšiše pristojni dninar Ignacij Hrovat.

Naučni minister je okrajnega šolskega nadzornika za okraja Kranj in Radovljica g. J. Janežiča na njegovo prošnjo odpustil iz službe okrajnega šolskega nadzornika. G. J. Janežič prevzame zopet učiteljsko mesto na ljubljanskem učiteljšču.

Pozor na stropnike. Glede na to notico v zadnjem „Gorenjcu“ nas je naprosil g. Fuso, kot stavbenik, da damo odgovor na vprašanje: Kdo bo trpel škodo? Enostavni tisti, ki je dal material za zidavo in to g. Fuso ni bil, ker je prevzel samo zidarsko delo, tesarska in mizarska dela ter material sploh, je pa priskrbel g. Lovro Reboli sam.

Ponesrečil je v sredo Franc Kern. Pri nakladanju desk na kolodvoru je padel tako nesrečno iz vagona, da mu je počila lobanja, težko ranjenega so prepeljali v deželno bolnico v Ljubljano.

25 letnico svojega službovanja kot ljudsko-šolski učitelj je slavil pretekli teden nadučitelj Jožef Ažman na Brezniči. Koliko skrbi, truda in trpljenja je prestal v teh dolgih letih, ve preceniti najbolj tisti, ki so mu učitelj in šolske razmere znane. Nikomur niso samo rože nasute na pot, to je izkušal tudi naš slavljenc. Ko je prišel k nam je dobil v zaduhli in mokri šolski sobi 190 otrok, tablo in gobo, pa prazne stene. Po osmem letnem napornem delu je s pomočjo za šolo vnetih mož proti volji tedanjega župnika dosegel, da se je zidal novo novo šolsko poslopje na mestu, kjer

dan es stoji. Da je šolski vrt skoraj popolnoma ob svojih stroških sam uredil, je pri njegovem veselju do vrtnarstva umljivo. Tudi kmetijsko podružnico za našo občino je leta 1891. ustanovil, ki še danes deluje. Naše pevsko društvo mu je napravilo podoknico. Po končanem petju je čestital župan slavljenec. Želel mu je zdravja, da bi še dolgo vrsto let v naši občini živel v blagor in korist šolskih otrok, kakor vseh občanov. Tudi predsednik kraj. šol. sveta mu je čestital in ga prosil, naj ostane pri njih še nadalje. Slavljenec se je obema, kakor tudi pevci iskreno zahvalil za petje in čestitke. Obljubil je, da bo še naprej posvetil svoje skromne moči brezniški občini in šolski mladini. Ne misli prej zapustiti kraja, predno ne gre v pokoj ali pa da ga poneso na domače pokopališče. Župan in predsednik kraj. šol. sveta sta prav tolmačila naša čuvstva. Vsi brez razlike želimo ljubljenemu nadučitelju zdravje, da bo mogel še mnogo koristiti svoji domači občini. Bog ga živi! Na mnoga leta!

Konj je ubil bajtarja Jožefa Godniov pri sv. Katarini nad Tržičem. Udaril ga je z nogo v trebuš, kjer je dobil take poškodbe, da je drugi dan umrl v deželni bolnici, kamor so ga prepeljali po zdravniškem nasvetu.

Solska stavba. Radi oddaje zgradbe nove dvorazredne ljudske žole v Olševku, vršila se bode 30. aprila 1913. ob 10. uri dopoldan v staro šoli v Olševku, ustmena zmanjševalna dražba. Skupni stroški proračunjeni so na 41732 K 59 vin. Delo oddalo se bo le enemu podjetniku. Oferentom bo pred dražbo položiti vadij v znesku 5% proračunjene svote, in bo ta vadij po sprejetju ponudb popolniti kot kavcijo na 10% izdražene svote. Kot vadij se sprejemajo razun gotovega denarja, avstrijski državni papirji, vložne knjižice hranilnic, osnovanih po hranilničnem pravilniku iz leta 1844. in rentne knjižice c. kr. poštni hranilnice. Stavbo pričeti bo graditi tekom leta 1913 tako pravočasno, da bo do jeseni pokrita, do konca meseca julija 1914 pa popolnoma dovršena. Načrti in stroškovnik ter stavni pogoji so na vpogled pri načelniku krajnega sveta v Olševku št. 8. Krajni šolski svet ni vezan na najnižji ponudek, temveč pridržuje si pravico delo kateremu koli oferentu oddati. Vrh tega ima c. kr. okrajni šolski svet v Kranju kot nadzorovalna oblast, pravico, odobriti ali odkloniti izid dražbe in slučajno odrediti novo dražbo.

Senturska Gora. Pri nas je zelo razširjen dušljivi kašelj, ki posebno razsaja med šolskimi otroci. Ni jo skoraj hiše, katere ne bi bila obiskala ta bolezzen.

Življenje Jezusa se imenuje najhovejše kinematografično delo, ki se bode predvajalo v soboto 12. aprila do četrtega 17. aprila v kinematografu „Ideal“ v Ljubljani. Dolgost slike je 1800 metrov in traja predvajenje 1 in pol ure. Umetvor je vzet popolnoma na licu mesta v Palestini na istih krajih po tradiciji sv. pisma. Amerikanska tvrdka je poslala celo ekspedicijo v Palestino z najboljšimi igralci in celo leto je trajalo, predno se je dokončalo to svetovno delo. Izposojenje te slike stane podjetje „Ideal“ za 7 dni kron 1400. Predstave so vsak dan od 3. ure naprej, v nedeljo ob 10½ zjutraj in od 1½ popoldne naprej. Opozoriti treba, da je ta slika po modernih načinovih in realistična, zatoraj največjega interesa za vse sloje.

Razno.

Cvet mladine je gotovo 7 letni Sammy Moore, sin nekega farmerja v Elketonu v Marylandu v Združenih ameriških državah. Pred kratkim je skočil na neki voz, a od tam ga je voznik zapobil. Pa kaj stori dečko? Hitel je domov, vzel očetovo puško in ustrelil voznika. Kratko poprej pa je zažgal hišo svoje stare matere radi tega, ker ga ni pustila z umazanimi rokami k mizi. Hiša je pogorela do tal in le s težavo so rešili staro gospo. Pri sodniški obravnavi se je vseskozi smejal ter povedal: „da je pasjo dušo res ustrelil in da ga to veseli.“ Ko so ga odvedli iz dvorane, je zaklical svojemu očetu: „Le glej, da boš dobro skrbel za mojega telička, sicer se bo tudi tebi slabo godilo!“ Ker je šele 7 let star, so ga vtaknili do 21. leta v poboljševalnico.

17 oseb utonilo. V Babici pri Rzeszovu na Gališkem je večja družba spremila svoje, ki so se izseljevali v Ameriko. Pred odhodom so pili v kolodvorski gostilni, in nazaj grede so moralni v čolnu preko reke Wysioce. Možakarji, ki so hoteli ženske podražiti, so gugali čoln, dokler se ni prevrnil in stresel celo družbo v visoko naraslo vodo. 17 kmetov in kmetic je utonilo.

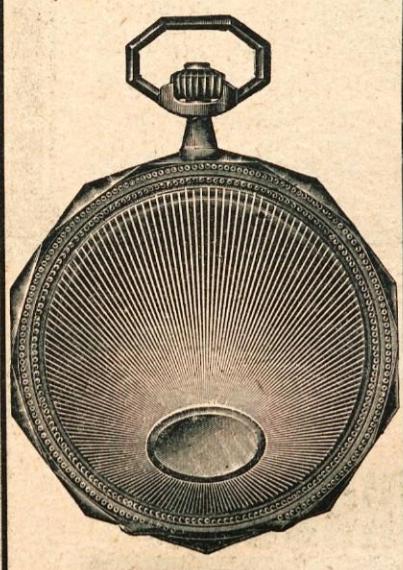
Hitrost. Minole dni je na neki vojaški vaji pri Opavi v Šleziji ustrelil rezervni korporal Bagac znamenoma nadporočnika Šrameka. Moža so

Trgovci, peki! Drož (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož Makso Zaloker, Ljubljana Kovski nasip št. 26, so dosegle dosedaj povsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo
vseh tiskarskih del.

Ivan Levičnik
urar in trgovec v Kranju.
ur, zlatnine in srebrnine.
Velika zaloga
Najcenejša prilika za nakup
Hrmanških daril
Cene brez konkurence.
Postrežba
Solidna.
9.52-14

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik
okrožni zdravnik in zobozdravnik in
Fr. Holzhacker
konc. zobotehnik
v Kranju
v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža,
je slavnemu občinstvu vsak delavni
dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po-
poldne in ob nedeljah od pol 8. ure
zjutraj do 11. ure dopoldne, izven ve-
likih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

Priporočam svoja
izvrstna, zajamčeno pristna
dolenjska, štajerska in istrijanska
vina
v sodih in steklenicah

Zaloge najfinješih tu- in inozemskih šampancev, vin v ste-
klenicah in mineralnih voda.

Cenjene dame mesta Kranja in Gorenjske
opozarjam na **velikansko izbiro
damskih in dekliških
slamnikov!**

Velezaloga
galanterijskega, norimberškega, modnega blaga in pletenin
A. Adamič :: Kranj

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom
Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**
Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija
priporoča
vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo

4.52-14

Eternit

najboljše strešno kritje
prodaja najceneje tvrdka
Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranične vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

430
40

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7-14

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52—14

Tovarna: Ig. Fock, Kranj

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno

najceneje

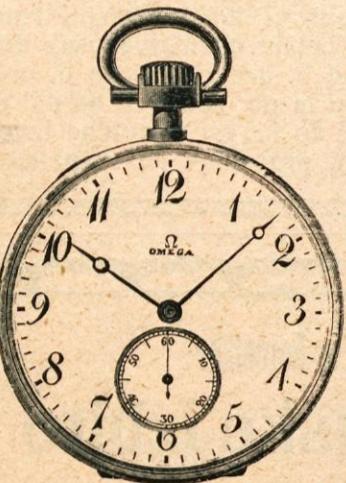
zato najbolji nadomestek vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črnomarmorirano Eschwege milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila.

Stearinske sveče. kolomaz.

12—12

Rudolf Rus
urar v Kranju poleg lekarne
Največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine
Priporoča se sl. občinstvu v nakup
pripravnih raznovrstnih
birmanskih daril

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastonj in poštne prosti.

3 13—14

2 lepi mesečni
sobi se oddasta

Zdravko Krajnc, Kranj

Garantirano višnjevo cveteča francoska lucerna
predanice prosta plombirana.

Mauthnerjeva semena zemlja in cvetlic.
12—14

Veletrgovina J. & A. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznano najboljši dalmatinski portlad cement
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje
„Salona“

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Vsakovrstna travna semena, krmilna pesa, korenje,
čista grahorja, semenski oves domač in češki.

Domača črna detelja pre-
danice prosta plomb.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju
poprej C. Pleiweiss

10 4—14

priporoča svojo bogato zalogo vedno naj-
nejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

pomladansko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske;
botrom pa obleke za birmance in birmanke.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13—14

obrestuje hrnilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4 3 | 0 |
4 | 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.